

UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA” DIN IAȘI
ȘCOALA DOCTORALĂ DE ECONOMIE ȘI ADMINISTRAREA AFĂCERILOR
SPECIALIZAREA: FINANȚE

Studiul literaturii de specialitate

*Studentă doctorand,
Siriteanu Adelina-Andreea*

Iași, 2022

Abstract

În cadrul lucrării de față vom realiza o prezentare a literaturii de specialitate din domeniul tezei mele de cercetare, ce se intitulează „Politici publice de susținere a investițiilor directe în contextul dezvoltării sustenabile”. Astfel, voi prezenta rezultate existente în domeniul analizat. În acest mod voi putea să am o viziune obiectivă asupra domeniului cercetat. De asemenea, prin cunoașterea altor opinii din domeniul cercetat, voi putea să-mi diferențiez cercetarea și să aduc o contribuție proprie și originală în domeniu.

Keywords

public policies, direct investment, sustainable development

JEL Classification

E69, O16, Q01

Introducere

În anul 2019, în luna decembrie mai exact apăreau primele știri (<https://mindcraftstories.ro/coronavirus/cum-am-ajuns-aici-un-timeline-al-evenimentelor/>) despre o nouă tulpină a unui coronavirus ce a izbucnit în Wuhan, China. Cu toții urmăream acest subiect la televizor sau pe internet cu mai multă sau puțină atenție. Nimeni nu considera că acest coronavirus se va răspândi pe plan mondial sau că statele lumii vor cunoaște decese ale populației cauzate de acest virus. Anul 2020 a reprezentat un an cu totul și totul aparte. Deși începutul anului părea să nu aducă nimic diferit de realitatea în care eram obișnuiți să trăim, din luna martie începem să luăm contact cu o nouă viață marcată de decizia statelor lumii de a declara criză sanitară, pandemie și lockdown. Inițial, se credea că o „închidere forțată” a economiilor și recomandarea guvernelor către oameni de a sta în casă va reprezenta soluția ieșirii din pandemie și, în acest mod, se va limita răspândirea virusului.

Această pandemie m-a determinat să continui studiul anterior dezvoltat în timpul studiilor de master. Astfel, problema cercetării mele, intitulată „Politici publice de susținere a investițiilor directe în contextul dezvoltării sustenabile”, constă în determinarea politicilor publice ce susțin investițiile directe în contextul dezvoltării sustenabile.

Metodologie

În cadrul lucrării de față com analiza articolele din domeniul politicilor publice, a investițiilor directe și a dezvoltării sustenabile ce sunt cotate în jurnale de interes ridicat sau au

un număr ridicat de citări. Astfel, voi prezenta în ordine cronologică articolele de interes pentru domeniile studiate, clasificate în funcție de importanța jurnalului sau a autorului.

Toate articolele prezentate pot fi accesate pe Google Academic.

Rezultate

În vederea definirii termenului de politici publice există mai multe variante utilizate. Frecvent se apelează la forma cea mai simplă de căutare directă pe un motor de cautare. De asemenea, conceptul de politici publice este acea noțiune ce cuprinde deciziile politico-administrative de alocare a resurselor (materiale, de know-how, simbolice) (<https://legaldictionary.net/public-policy/>). O politică publică, în forma cea simplă, este pur și simplu ceea ce guvernul face sau nu face cu privire la o problemă ce o are spre analizare (<https://civiced.org/project-citizen/what-is-public-policy/>).

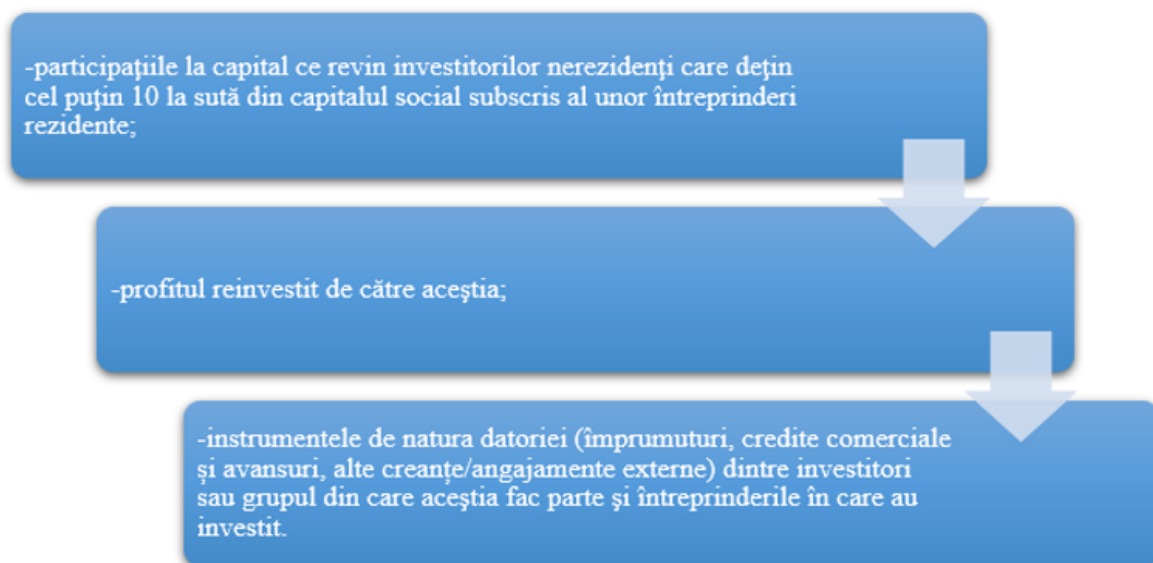
De asemenea, un studiu (John P., 2013) ce are un număr ridicat de citări, respectiv 1572, precizează faptul că studiul politicii nu face referire doar la alegeri, partide și comportamentul politicienilor, ci înglobează o varietate de decizii publice. Astfel, în sistemul democrat deținătorii de funcții publice fac alegeri cu privire la alocarea bugetelor, aplicarea legilor și introducerea de noi tehnologii. Iar personajele cheie din sectorul public și privat încearcă să influențeze deciziile. Autorul menționează că în prezent se pune accent mai degrabă pe chestiuni efervescente. Astfel, în viața politică contemporană este pusă în prim-plan corupția politică, personalitățile liderilor politici, schimbările sondajelor de opinie și în plan secundar evenimentele prozaice, precum educația în școli, performanța economiei sau eficiența sistemului public de sănătate (John, 2013, pp 10). Un alt studiu (Simeon R., 1976, pp 2) cu un număr mare de citări, respectiv de 279 ori, precizează că studiul politicilor este strâns legat de studiul birocrației și administrației publice, iar elaborarea politicilor trebuie să fie mai dezvoltată decât administrația publică. Iar aceste 2 lucrări îl citează ambele pe Thomas Dye pentru a defini termenul de politici publice. Astfel, se definesc politicile publice drept „tot ceea ce un guvern decide să facă sau să nu facă” (Dye, 1998) și pe William Jenkins, care consideră că politicile publice sunt „un set de decizii interrelaționate, luate de un actor politic sau de un grup de actori, privind o serie de scopuri și mijloacele necesare pentru a le atinge într-o situație dată” (Jenkins, 1978).

De asemenea, investiția poate fi definită drept un activ/element achiziționat cu scopul de a genera venituri sau apreciere, adică să genereze o creștere a valorii în timp a respectivului activ. Motivul achiziționării unui astfel de activ este de a-l folosi în viitor pentru a crea bogăție (<https://www.investopedia.com/terms/i/investment.asp>).

Cadrul legal de desfășurare a investițiilor a fost realizat de Codul lui Hammurabi (în jurul anului 1700 î. Hr.). În acest Cod s-a stabilit un mijloc pentru gajarea garanțiilor prin codificarea drepturilor debitorului și creditorului cu privire la pământul gajat (<https://avalon.law.yale.edu/ancient/hamframe.asp>). Iar Bursa de Valori din Amsterdam este considerată a fi cea mai veche bursă din lume, fiind înființată în anul 1602 de Compania Olandeză a Indiei de Est (<https://timesofindia.indiatimes.com/Which-is-the-oldest-stock-exchange-in-the-world/articleshow/1491593.cms#:~:text=It%20was%20established%20in%201602,formally%20begin%20trading%20in%20securities>). Această companie a emis primele acțiuni la Bursa de Valori din Amsterdam.

În cadrul graficului nr. 1 am realizat o prezentare a componentelor investițiilor străine directe (ISD).

Graficul nr. 1: Componentele investițiilor străine directe

Sursa: prelucrare proprie după <https://www.bnr.ro/Investitii-directe---principiul-direc%C8%9Bional-12332-Mobile.aspx>

Investițiile directe pot fi prezentate prin prisma a 2 principii, respectiv principiul active/pasive și principiul direcțional (<https://www.bnr.ro/Investitii-directe---principiul-direc%C8%9Bional-12332-Mobile.aspx>). Diferența între cele 2 modalități de prezentare a investițiilor directe este dată de către principiul direcțional, care urmărește relația investițională dintre compania investiție străină directă și investitorul direct. Cu alte cuvinte, conform acestui principiu, creanțele companiilor asupra investitorilor, ce sunt nerezidenți, sunt înregistrate

precum retrageri de ISD-uri. Iar investițiile de portofoliu reprezintă investițiile în achiziționarea diferiților emitenți aparținând diferiților emitenți lucrări valoroase, alte bunuri.

Definiția dată de către OECD integrează un element inovator, respectiv repartizarea sistematică a ISD-urilor în funcție de scopul investiției directe. Astfel, în cadrul graficului nr. 2 am realizat o prezentare a operațiunilor incluse în cadrul categoriei de investiții directe.

Graficul nr. 2: Operațiuni incluse în cadrul investițiilor directe

Sursa: prelucrare proprie după Horobeț A. și Popovici O., 2017, Investițiile străine directe: evoluția și importanța lor în România, Studiu realizat în parteneriat de Academia de Studii Economice București și Consiliul Investitorilor Străini, <https://fic.ro/Documents/view/Studiu-Investitiile-straine-directe-evolutia-si-importanta-lor-in-Romania>, pp 5

Tranzacțiile de achiziții și fuziuni admit cumpărarea sau vânzarea de capitaluri proprii ce sunt existente, iar investițiile de tip greenfield fac referire la investiții noi în cadrul economiilor gazdă. Extinderea capitalului presupune investiții suplimentare noi, ce sunt alipite de investorul străin unei afaceri întemeiate mai demult, iar restructurarea financiară admite investițiile ce sunt destinate fie rambursării datoriilor adunate de către companiile de investiție directă, fie diminuării pierderilor acestora.

Această distincție din perspectiva impactului ce îl au investițiile asupra economiilor gazdă este imperios necesară întrucât în funcție de tipul de operațiune se crează un anumit impact asupra unor variabile economice. Astfel, dacă investiția se realizează prin investițiile de tip greenfield și extinderea capitalului este mai probabilă creșterea performanței economice

a țării gazdă comparativ. Iar în cazul în care se folosesc ISD-uri prin achiziții și fuziuni se creează o influență semnificativă asupra variabililor economice precum valoarea producției, ocuparea forței de muncă, cifra de afaceri etc., dar exclusiv în cazul în care firma achiziționată este restructurată.

Conform unor autori (Horobeț și Popovici, 2017), ISD-urile se manifestă în structura prezentată în cadrul graficului nr. 3.

Graficul nr. 3: Structura în care se manifestă ISD-urile

Sursa; prelucrare proprie după Horobeț A. și Popovici O., 2017, Investițiile străine directe: evoluția și importanța lor în România, Studiu realizat în parteneriat de Academia de Studii Economice București și Consiliul Investitorilor Străini, <https://fic.ro/Documents/view/Studiu-Investitiile-straine-directe-evolutia-si-importanta-lor-in-Romania>, pp 6

Producția internațională reprezintă totalitatea activelor productive în străinătate și care sunt sub controlul organizațiilor din afara spațiilor de implantare.

Corporația multinațională reprezintă sisteme integrate ce desfășoară afaceri la nivel internațional. De asemenea, acestea posedă, controlează și conduc active ce dau naștere unor venituri. Pe scurt, putem afirma că acest tip de corporație este un agent emitent al ISD-urilor.

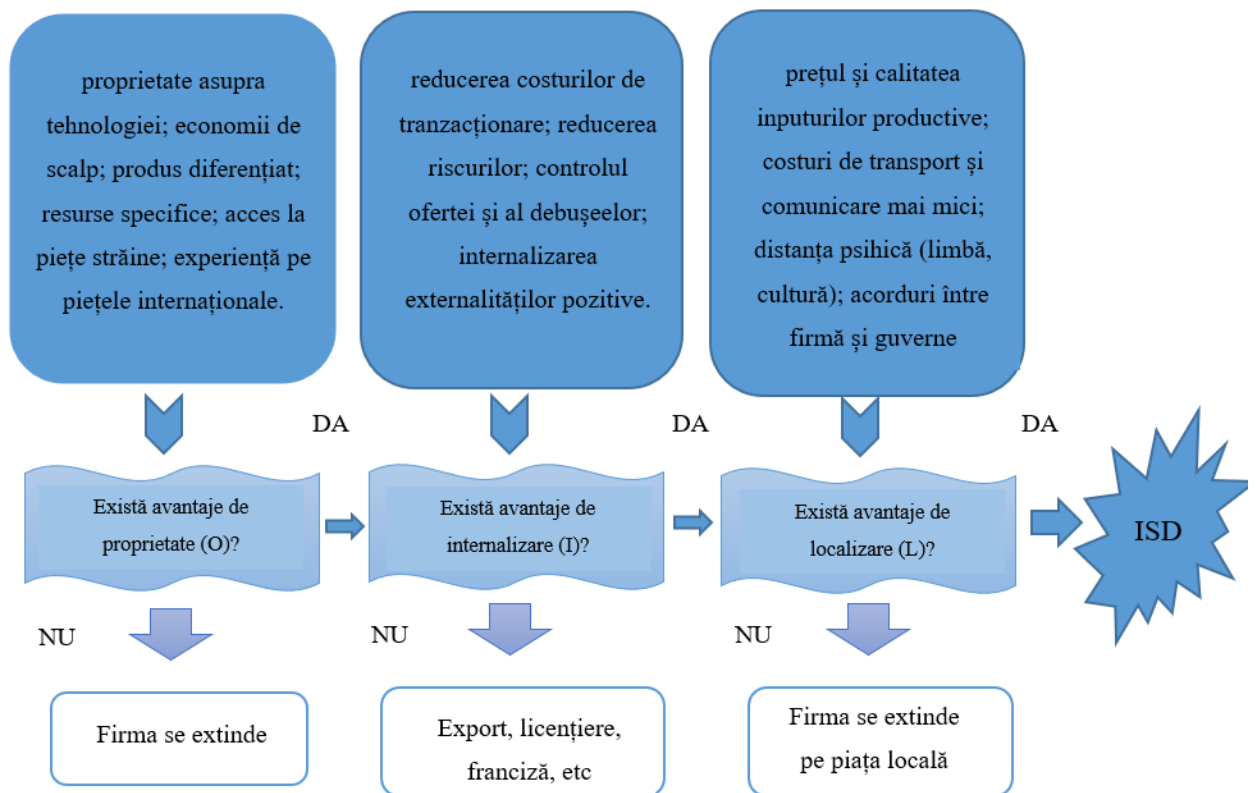
ISD-urile reprezintă fluxuri internaționale complexe ce înglobează mai multe tipuri de resurse precum cele financiare, tehnologice, de expertiză managerială și organizațională. Iar aceste resurse se suprapun interesului de durată, precum și controlului antreprenorial al

firmei/persoanei fizice investitoare cu scopul de a desfășura activității productive într-o economie diferită de cea în care respectiva firmă/persoană este rezidentă.

Există multe întrebări referitoare la motivul pentru care companiile multinaționale apelează la implantarea în străinătate prin intermediul ISD, în defavoarea altor căi de pătrundere pe piețele externe, precum exportul, acordarea de licențe, francize, etc.. Explicația este dată de către John Dunning, prin mai multe lucrări (Dunning, 1973, Dunning, 1980, Dunning, 1988, Dunning, 1995, Dunning, 2003) care conturează „Paradigma eclectică a producției internaționale” (sau Paradigma OLI).

În cadrul graficului nr. 4 am realizat o prezentare a Paradigmei OLI.

Graficul nr. 4: Paradigma OLI

Sursa: prelucrare proprie după Welch L.S., Benito G.R.G., Petersen B., 2007, *Foreign Operation Methods. Theory, Analysis, Strategy*, Cheltenham: Edward Elgar Publishing, pp 26, 31

În cadrul tabelului nr. 1 am realizat o prezentare a avantajelor și dezavantajelor ISD-urilor în țara gazdă.

Tabelul nr. 1: Avantajele și dezavantajele ISD-urilor

Avantaje	Dezavantaje
Stimulare economică	Deplasarea afacerilor locale
Dezvoltarea capitalului uman	Repatrierea profitului
Creșterea ocupării forței de muncă	
Acces la expertiză, abilități și tehnologie de management	

Sursa: prelucrare proprie după

<https://corporatefinanceinstitute.com/resources/knowledge/economics/foreign-direct-investment-fdi/>

Putem afirma că pentru țara gazdă a ISD-urilor se înregistrează avantaje economice, iar dezavantajele constau în ieșirile mari de capital. OCDE a fost un actor important în discuțiile și acordurile internaționale privind ISD. Fluxurile de capital pe plan internațional sunt reglementate de către Codul OCDE. Codul Mișcărilor de Capital este „singurul acord multilateral obligatoriu între statele părți dedicat deschiderii, transparenței și cooperării internaționale cu privire la întreaga gamă de fluxuri de capital transfrontaliere” (OECD Code of Liberalisation of Capital Movements, 2021, www.oecd.org/investment/codes.htm).

Pandemia a accentuat obiectivele de dezvoltare sustenabilă asumate de către ONU în Cadrul Agendei 2030 (<https://sdgs.un.org/2030agenda>). Iar Comisia Europeană a trebuit și trebuie și pe viitor să se adapteze din mers întrucât „virusul pare să restabilească supremația care a aparținut cândva politicii” (Sfetcu N., 2020).

Covid-19 a afectat cel mai grav, în primul rând, sănătatea oamenilor; sănătatea fiind motorul vital al societății în care trăim (Khetrapal și Bhatia R, 2020). Iar închiderea școlilor a arătat cât de inechitabil este sistemul de învățământ online, deoarece nu toți copiii au acces la internet. Un alt obiectiv al dezvoltării sustenabile care a fost afectat de pandemie este munca decentă. Iar criza sanitară ce s-a transformat în criză economică a condus la creșterea nivelului șomajului.

În Europa, în primele două luni ale pandemiei (15 martie–15 mai), oamenii au lucrat de acasă și nu au călătorit, iar consumul de energie în gospodării a crescut. În România, pe lângă faptul că a crescut nivelul consumului de energie electrică, a crescut și prețul energiei electrice atât pentru consumatorii casnici (https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/nrg_pc_202/default/table?lang=en) cât și cei

necasnicii

(https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/NRG_PC_203_custom_1630737/default/table?lang=en). Liberalizarea pieței energiei electrice ar fi trebuit să ofere posibilitatea ca orice consumator să negocieze prețul direct cu furnizorul de energie electrică și gaze naturale, dar din păcate acest lucru s-a tradus în prețuri crescute.

Investițiile străine au tendința să fie utilizate și ca „țap ispășitor politic” (<https://www.investopedia.com/articles/investing/030813/look-foreign-direct-investment-trends.asp>) pentru răul lumii. Această reputație este dată de faptul că multinaționalele pătrund în țările în curs de dezvoltare, generând corupție (<https://www.investopedia.com/articles/investing/012215/how-corruption-affects-emerging-economies.asp>) și eliminând bogăția unei țări, mai degrabă decât să injecteze bani înapoi în economia internă. Astfel, forța mare de pătrundere și de dezvoltare a acestor companii a dat naștere conceptului de „blestem al resurselor” (https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/wtr10_forum_e/wtr10_moran_e.htm).

Conform noilor cercetări (<https://phys.org/news/2021-11-sustainable-goals-partnerships-perpetuate-inequalities.html>), parteneriatele dintre organizațiile ce susțin implementarea ODD-urilor pot perpetua inegalitățile ale resurselor între țările cu venituri mari și cele cu venituri mici. Într-un studiu (Blicharska și colab., 2021), s-au analizat date a 2.876 de parteneriate ale organizațiilor din 195 de țări ce sunt înregistrate pe Platforma de parteneriate pentru ODD a ONU din 2019. S-a descoperit că 60% dintre țările implicate în cadrul Parteneriatelor ODD au fost țări cu venituri mari sau medii-superioare, în timp ce 24% erau țări cu venituri medii-jos și 16% erau țări cu venituri mici. În medie, fiecare țară cu venituri mici a fost implicată în 18 parteneriate, în timp ce fiecare țară cu venituri mari a fost implicată în 34 de parteneriate și fiecare țară cu venituri medii-superioare și mijlocii-jos a fost implicată în 30 de parteneriate. Dintre parteneriatele care implică organizații din mai mult de o țară, 55% au fost între organizații din țări cu venituri mici sau medii, 10% au implicat doar organizații din țări cu venituri mari și 35% au fost între organizații din țări cu venituri mari și mici sau medii. Cu alte cuvinte, concentrarea parteneriatelor este asociată cu veniturile țărilor implicate. Adică, procentul de parteneriate, ce se concentrează pe ODD-urile ce vizează reducerea sărăciei și a foametei și îmbunătățirea sănătății, bunăstării și egalității de gen, a scăzut pe măsură ce veniturile țărilor implicate au crescut. *În acest studiu se recomandă sprijinirea de către finanțatori a organizațiilor din țările cu venituri mici și încurajarea parteneriatele între*

organizațiile din țările cu venituri mari și mici, pentru a promova dezvoltarea durabilă la nivel mondial.

Cu toții observăm evoluția tehnologiilor și a mediului înconjurător. Iar în această evoluție putem include și evoluția monedelor, respectiv apariția și dezvoltarea criptomonedelor. Există păreri împărțite asupra acestora. Problema principală este că pentru „crearea” lor este necesară utilizarea unor computere puternice pentru a rezolva probleme matematice complexe. Acest proces necesită atât de multă energie, încât se estimează că rețeaua Bitcoin consumă mai multă energie decât întreaga țară din Argentina. Și, întrucât centralele electrice pe bază de combustibili fosili reprezintă încă o parte majoră a mixului energetic global, se poate spune că mineritul Bitcoin este parțial responsabil pentru producerea gazelor cu efect de seră care provoacă schimbările climatice ([https://finance.yahoo.com/news/attempts-regulate-bitcoin-emissions-pointless-](https://finance.yahoo.com/news/attempts-regulate-bitcoin-emissions-pointless-190000266.html?guccounter=1&guce_referrer=aHR0cHM6Ly9kdWNrZHVja2dvLmNvbS8&guce_referrer_sig=AQAAAIIuAKm3pp2b-_Ygr6iZUBsAUA-GsbFicLisJq4D8NMvB_rLaBmALAFY-IBj3Y0KLp0CteONHIgmXGYgNYNg775A1cR4Bb1SbK2tCONgO5HcwR2urRWrmPtEs zpgoJ2y7WMzItUCso47epUAoixLyidLbz7rY4V-ykNonnQ288U)

[190000266.html?guccounter=1&guce_referrer=aHR0cHM6Ly9kdWNrZHVja2dvLmNvbS8&guce_referrer_sig=AQAAAIIuAKm3pp2b-_Ygr6iZUBsAUA-GsbFicLisJq4D8NMvB_rLaBmALAFY-IBj3Y0KLp0CteONHIgmXGYgNYNg775A1cR4Bb1SbK2tCONgO5HcwR2urRWrmPtEs zpgoJ2y7WMzItUCso47epUAoixLyidLbz7rY4V-ykNonnQ288U](https://finance.yahoo.com/news/attempts-regulate-bitcoin-emissions-pointless-190000266.html?guccounter=1&guce_referrer=aHR0cHM6Ly9kdWNrZHVja2dvLmNvbS8&guce_referrer_sig=AQAAAIIuAKm3pp2b-_Ygr6iZUBsAUA-GsbFicLisJq4D8NMvB_rLaBmALAFY-IBj3Y0KLp0CteONHIgmXGYgNYNg775A1cR4Bb1SbK2tCONgO5HcwR2urRWrmPtEs zpgoJ2y7WMzItUCso47epUAoixLyidLbz7rY4V-ykNonnQ288U)).

Dar în cazul de față vom detalia opinia recentă a ONU ce consideră că blockchain, tehnologia care se află în spatele acestor monede online, ar putea fi de mare beneficiu pentru cei care luptă cu criza climatică și ar putea contribui la realizarea unei economii globale mai sustenabile (<https://news.un.org/en/story/2021/06/1094362>). Prin Programul Alimentar Mondial (WFP), ONU, a descoperit că blockchain-ul poate ajuta la asigurarea că numerarul ajunge la cei care au cea mai mare nevoie. Prin intermediul unui program pilot din Pakistan, Building Blocks (<https://innovation.wfp.org/project/building-blocks>), s-a demonstrat că este posibil ca WFP să obțină numerar direct către beneficiari, în siguranță și rapid, fără a fi nevoie să treacă printr-o bancă locală.

Concluzii

În concluzie, prin cercetarea literaturii de specialitate din domeniu am putut să observăm care este poziționarea altor specialiști. Dar am observat că nu există studii ce să prezinte cei 3 termeni ai temei mele împreună. Prin urmare voi putea aduce în discuție o îmbinare a unor domenii diferite. De asemenea, putem afirma faptul că globalizarea este un fenomen (https://www.investopedia.com/terms/c/competitive_advantage.asp) ce tinde să meargă mână în mână cu ISD-urile; deoarece globalizarea a oferit avantaje competitive

(https://www.investopedia.com/terms/c/competitive_advantage.asp) multinaționalelor care, o data cu dezvoltarea internațională, încep să utilizeze ISD-urile.

Uneori, există tendința ca oficialii să „acuze” multinaționalele că „dețin țara” (<https://www.investopedia.com/articles/investing/030813/look-foreign-direct-investment-trends.asp>) din dorința de a câștiga „brownie points” (<https://idioms.thefreedictionary.com/earning+brownie+points>). Astfel, în dorința de a repara economia utilizează legislația pentru a reduce capacitatea străinilor de a obține acces pe piață.

Pandemia provocată de către Covid-19 și, implicit, recesiunea economică globală provocată de către Covid-19 au redus cererea globală de energie și au prăbușit prețurile combustibililor fosili (Naoyuki și colab., 2021). Din acest motiv proiectele de energie regenerabilă și-au pierdut din competitivitatea și, implicit, sunt puse sub semnul întrebării și Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD) și Acordul de la Paris privind Schimbările Climatice. Astfel, în această lucrare, mai sus menționată, se propune impozitarea poluării și a deșeurilor cu aceeași cotă de impozitare la nivel global pentru a se îndeplini ODD-urile.

Toate aceste noi evenimente mă pot ajuta să demonstrez prin intermediul cercetării mele că investițiile directe susținute de politica publică ajută la îndeplinirea obiectivelor de dezvoltare sustenabilă.

Bibliografie

- Aqeel A., Nishat M., Bilquees, F., 2004, *The determinants of foreign direct Investment in Pakistan*, The Pakistan Development Review, 43(4), 651–664;
- Azam M. și Lukman L., 2010, *Determinants of foreign direct investment in India, Indonesia and Pakistan: a quantitative approach*, Journal of Managerial Sciences, Vol. 4 No. 1;
- Azémar C., Dharmapala D., 2019, *Tax sparing agreements, territorial tax reforms, and foreign direct investment*, Journal of Public Economics, 169(1), 89–108;
- Balasubramanyam, V. N., Salisu, M., & Sapsford, D., 1996, *Foreign direct investment and growth in EP and IS countries*, The Economic Journal, 106(434);
- Bellak C., Leibrecht M., Damijan J. P., 2009, *Infrastructure endowment and corporate income taxes as determinants of foreign direct investment in central and eastern European countries*, The World Economy, 32(2), 267–290;
- Bengoa, M., Sanchez-Robles, B., 2003, *Foreign direct investment, economic freedom and growth: new evidence from Latin America*, European journal of political economy, 19(3);
- Blicharska M., Teutschbein C., Smithers R.J., 2021, *SDG partnerships may perpetuate the global North–South divide*, Sci Rep 11, 22092, <https://doi.org/10.1038/s41598-021-01534-6>;

- Blonigen, B. A., 2005, *A Review of the Empirical Literature on FDI Determinants*, *Atl Econ J* 33, 383–403, <https://doi.org/10.1007/s11293-005-2868-9>;
- Borensztein, E., De Gregorio, J., & Lee, J.-W., 1998, *How does foreign direct investment affect economic growth?*, *Journal of International Economics*, 45(1);
- Buettner, T., Ruf, M., 2007, *Tax incentives and the location of FDI: Evidence from a panel of German multinationals*, *International Tax and Public Finance*, 14(2), 151–164;
- Carboni A. O., 2017, *The effect of public support on investment and R&D: An empirical evaluation on European manufacturing firms*, *Technological Forecasting and Social Change*,
https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0040162516307016?casa_token=i u5I0-Ut1dgAAAAA:MswAq- lNu0MppxxSMTiNgMIe1c2GERauQV0qCI8CBztJ2D8XK86VM_DN4Rc9ueHmdX djyBw77;
- Czarnitzki D., 2006, *Research and development in small and medium-sized enterprises: The role of financial constraints and public funding*, *Scott. J. Polit. Econ.*, 53;
- Contractor F. J., Dangol R., Nuruzzaman N., Raghunath, S., 2020, *How do country regulations and business environment impact foreign direct investment (FDI) inflows?*, *International Business Review*, Elsevier, vol. 29(2).;
- Welch L. S., Benito G.R.G., Petersen B., 2007, *Foreign Operation Methods. Theory, Analysis, Strategy*, Cheltenham: Edward Elgar Publishing;
- De Mooij R. A., Ederveen S., 2003, *Taxation and foreign direct investment: A synthesis of empirical research*, *International Tax and Public Finance*, 10(6), 673–693;
- Devereux, M., 2002, *Is there a “race to the bottom” in corporate taxes? An overview of recent research by Mike Devereux, Ben Lockwood and Michela Redoano*;
- Devereux M. P., Griffith, R., 2003, *Evaluating tax policy for location decisions*, *International tax and public finance*, 10(2), 107–126;
- Devereux M. P., Lockwood B., Redoano M., 2008, *Do countries compete over corporate tax rates?*, *Journal of Public Economics*, 92(5), 1210–1235;
- Du L., Harrison A., Jefferson G., 2014, *FDI spillovers and industrial policy: The role of tariffs and tax holidays*, *World Development*, 64, 366–383;
- Dunning, J. H., 1973, *The Determinants of International Production*, *Oxford Economic Papers*, 25(3);
- Dunning, J. H., 1980, *Toward an Eclectic Theory of International Production: Some Empirical Tests*, *Journal of International Business Studies*, 11(1);
- Dunning, J. H., 1988, *The Eclectic Paradigm of International Production: A Restatement and Some Possible Extensions*, *Journal of International Business Studies*, 19(1);
- Dunning, J. H., 1995, *Reappraising the Eclectic Paradigm in an Age of Alliance Capitalism*, *Journal of International Business Studies*, 26(3);

- Dunning, J. H., 2009, *Location and the Multinational Enterprise: A Neglected Factor?*, Journal of International Business Studies, 40(1);
- Economou F., Hassapis C., Philippas N., Tsionas M., 2017, *Foreign direct investment determinants in OECD and developing countries*, Review of Development Economics., 21, 527–542;
- Eden L., 2009, *Taxes, transfer pricing, and the multinational enterprise*, In The oxford handbook in international business (pp. 557–590), Oxford: Oxford University Press;
- Egger P., Loretz S., Pfaffermayr M., Winner H., 2009, *Bilateral effective tax rates and foreign direct investment*, International Tax and Public Finance, 16(6), 822–849;
- Esteller-Moré A., Rizzo L., Secomandi R., 2020, *The heterogenous impact of taxation on FDI: A note on Djankov et al. (2010)*, Economics Letters, 186, 108775;
- Gastanaga, V. M., Nugent, J. B., & Pashamova, B., 1998, *Host country reforms and FDI inflows: How much difference do they make?* World Development, 26(7), 1299–1314;
- Görg, H., Greenaway, D., 2004, *Much ado about nothing? Do domestic firms really benefit from foreign direct investment?*, The World Bank Research Observer, 19(2), 171–197;
- Greene, J. and Villanueva, D. (1991), “Private investment in developing countries: an empirical analysis”, IMF Staff Papers, Vol. 38 No. 1, pp. 33-58;
- Gurtner B., Christensen J., 2009, *The race to the bottom: Incentives for new investment?* Finance & Bien Commun, 34-35(2), 90–97;
- Hansson Å., Olofsdotter K., 2008, *Foreign direct investment in Europe: Tax competition and agglomeration economies*, Department of Economics, Lund University, Sweden, Accessed November, 9, 2014;
- Hartman D. G., 1984, *Tax policy and foreign direct investment in the United States*, National tax Journal, 37(4), 475–487;
- Hines J., 1995, *Altered States: Taxes and the Location of Foreign Direct Investment in America*, American Economic Review, 86, 5;
- Hines, J., 1999, *Lessons from behavioral responses to international taxation*, National tax Journal, 52(2), 305–322;
- Horobeț A. și Popovici O., 2017, *Investițiile străine directe: evoluția și importanța lor în România*, Studiu realizat în parteneriat de Academia de Studii Economice București și Consiliul Investitorilor Străini, <https://fic.ro/Documents/view/Studiu-Investitiile-straine-directe-evolutia-si-importanta-lor-in-Romania>
- Hunady J., Orviska M., 2014, *Determinants of foreign direct investment in EU countries—do corporate taxes really matter?*, Procedia Economics and Finance, 12, 243–250;
- Hyttinen, A., Toivanen O., 2005, *Do financial constraints hold back innovation and growth? Evidence on the role of public policy*, Res. Policy, 34;
- Jenkins W., 1078, *Policy Analysis: A Political and Organizational Perspective*, London;
- John P., 2013, *Analyzing public policy*, Routledge;

- Khetrupal S., Bhatia R., Impact of COVID-19 pandemic on health system & Sustainable Development Goal 3, The Indian Journal of Medical Research, 2020, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7530436/>;
- Kok R. Şi Ersoy B. A., 2009, *Analyses of FDI determinants in developing countries*, International Journal of Social Economics, Vol. 36 Nos 1/2, pp. 105-123;
- Lassance A., 2020, *What Is a Policy and What Is a Government Program? A Simple Question With No Clear Answer, Until Now*, Rochester, NY. doi:10.2139/ssrn.3727996;
- Merz J., Overesch M., Wamser G., 2017, *The Location of Financial Sector FDI: Tax and Regulation Policy*, Journal of Banking and Finance, doi: 10.1016/j.jbankfin.2017.01.001;
- Miskinis A. şi Juozenaite I., 2015, *A comparative analysis of foreign direct investment factors*, Ekonomika, Vol. 94 No. 2;
- Naoyuki Y., Farhad T. H., Miyu O., 2021, *Covid-19 and Optimal Portfolio Selection for Investment in Sustainable Development Goals*, Finance Research Letters Volume 38, <https://doi.org/10.1016/j.frl.2020.101695>;
- Nazir MS, Hafeez Q, U-Din S., 2020, *Did reduction in corporate tax rate attract FDI in Pakistan?*, Int J Fin Econ, 1–12, <https://doi.org/10.1002/ijfe.2271>;
- Nunnenkamp, P. (2002). Determinants of FDI in developing countries: has globalization changed the rules of the game? (No. 1122). Kiel working paper;
- Passet R., 1979, *L'Économique et le vivant*, Payot. ISBN 9782228340106;
- Rădulescu C. V., Bodislav D., Bran F., 2018, *Sectorul privat, cheia reformării sectorului public. In: Competitivitatea şi inovarea în economia cunoaşterii* [online]: materiale/teze: conf. şt. intern., Chişinău: ASEM, 2018, pp. 122-125. E-ISBN 978-9975-75-934-2;
- Rinfret S., Scheberie D., Pautz M., 2018, *Chapter 2: The Policy Process and Policy Theories*, Public Policy: A Concise Introduction. SAGE Publications;
- Sfetcu N., 2020, *Lumea după pandemia COVID-19*, DOI:10.13140/RG.2.2.29865.83041;
- Simeon R., 1976, *Studying public policy*, Canadian Journal of Political Science/Revue canadienne de science politique, 9(4), 548-580;
- Singhania M. şi Gupta A., 2011, *Determinants of foreign direct investment in India*, Journal of International Trade Law and Policy, Vol. 10 No. 1;

- Walsh M. J. P. și Yu, J.,2010, *Determinants of foreign direct investment: A sectoral and institutional approach*, International Monetary Fund;
- Wei S. J., 2000 a, *How Taxing is Corruption on International Investors?*, Review of Economics and Statistics, 82, 1, 2000a, pp. 1Y11. V.BLocal Corruption and Global Capital Flows^ Brookings Papers on Economic Activity, 0, 2;
- Wei S. J., 2000 b, *Local Corruption and Global Capital Flows*, Brookings Papers on Economic Activity;
- Welch L.S., Benito G.R.G., Petersen B., 2007, *Foreign Operation Methods. Theory, Analysis, Strategy*, Cheltenham: Edward Elgar Publishing
- Wheeler D., Mody A., 1992, *International Investment Location Decisions: The Case of U.S. Firms*, Journal of International Economics, 33, 1Y2;